

ISTORIE ȘI RECONSTRUCȚIE: CASELE ARHITECȚILOR DOBRE NICOLAU ȘI T(H)OMA DOBRESCU

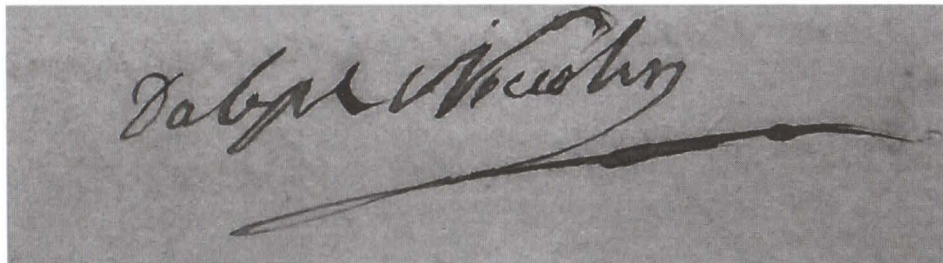
*Cercetător și autor text: istoric de artă Oana Marinache
Reconstrucții 3D: arh. Raluca Zaharia și arh. Anamaria Vâlcoreanu*

Zona străzilor gen. H. Berthelot – Știrbey Vodă – Berzei a fost preferata arhitecților Dobre Nicolau și T(h)oma Dobrescu, care au deținut mai multe proprietăți. Studiind cu atenție planul cadastral al orașului București, din 1911, observăm numele membrilor familiei Dobrescu la următoarele adrese: str. Știrbey Vodă nr. 89, nr. 146, nr. 142, nr. 104-106, nr. 98; str. Lueger (azi Gen. H. Berthelot) nr. 71-73 și 62; str. Căprioarei (azi str. Teмиșана) nr. 24 și str. Popa Tatu nr. 44 colț cu str. Păunilor prelungită.

Din păcate, casele arhitecților Dobre Nicolau și T(h)oma Dobrescu din str. Știrbey Vodă nu mai există astăzi, fiind ruinate și demolate, fie fiind demolate pentru construcția magistralei Uranus-Berzei. Articolul încearcă să reconstituie povestea proprietăților, pornind de la personalitățile arhitecților Dobre Nicolau și T(h)oma Dobrescu și dosarele de arhivă ale caselor locuite de ei. A doua etapă constă în reconstrucția virtuală a imobilelor demolate recent, din dorința de a recupera memoria unor monumente emblematice.

Dobre Nicolau (1821-1897)

Fiu de plugar, fără nici o pregătire, dovedește un talent deosebit în construcții, devenind unul dintre cei mai prolifici antreprenori ai Bucureștiului secolului al XIX-lea, cariera sa debutând în 1842. Așa cum ne lasă mărturie Dim. R. Rosetti în „Dicționarul Contimporanilor” din 1897, Dobre Nicolau a fost antreprenorul următoarelor monumente ale capitalei: Biserica Domnița Bălașa, Spitalul Brâncovenesc, Spitalul Filantropia, Ministerul Domeniilor și Agriculturii, Casa de

Depuneri (prima construcție), Monetăria Statului, Cazarma jandarmilor, Hotelul Bulevard, Hotelul Imperial, Ateneul Român. Staroste al meșterilor, maimarbașă, a

ajuns să ocupe în a doua jumătate a secolului al XIX-lea un loc în Consiliul comunal al capitalei și a fost ales și deputat în colegiul al 2-lea din București.

George Costescu surprinde alte etape importante din cariera meșterului Dobre, aceea de sobar și de antreprenor imobiliar: „meșterul Dobre dela Cuibul cu Barză, care a fost staroste a celor dintâi clăditori ai orașului. Meșterul Dobre a fost și cel mai priceput sobar al acestor timpuri, când și Palatul Regal folosea încălzirea cu lemne, deoarece nu fusese încă născocite instalațiunile pentru încălzirea centrală prin calorifere. El prinsese însă și priceperea construcțiilor în întregimea lor, căci Eforia Spitalelor Civile i-a încredințat lui construirea clădirilor Spitalului Colțea. Cu îndemnările și cu averea ce agonisise, el cumpăra locurile virane și construia pe ele locuințe bine clădite și rostite, populând astfel cea mai mare parte din locurile ce adăposteau doar câinii fără stăpân, în vreme ce lumea orașului se înmulțea și se înghesuia.”¹

Ca urmare a cercetării fondurilor de arhivă la Direcția Municipiului București au mai ieșit la lumină și alte câteva lucrări ale sale: a fost maimarbașa lucrărilor de la Poliția capitalei, alături de G. A. Burelly, G. Gaudi și Alexander von Montbach (1854); Dobre Nicolau încheie un contract cu Eforia Spitalelor Civile pentru construirea unui etaj deasupra clădirii centrale a spitalului Filantropia – drept garanție pentru îndeplinirea condițiilor contractului ipotechează proprietatea sa din suburbia Curtea Veche, str. Gabroveni, iar ca dovadă a dreptului de proprietate invocă actul din 14 martie 1853 prin care Dobre Nicolau și Dimitrie Dinu își împart imobilul din ulița Cavafilor (cumpărat împreună) pe care Dobre Nicolau construise clădiri (prăvălii)² (1872); realizează gardul de lemn vopsit al proprietății prințului Alexandru Știrbey de pe Podul Mogoșoaiei (1873); evaluează și repară casele proprietatea statului din suburbia Crețulescu (1862); realizează împrejmuirea locului propriu din str. Știrbey Vodă și str. Fontanei, vis-a-vis de Spitalul Militar (1879); face o mică construcție la Spitalul Filantropia (1880); face mici reparații la casa proprie din str. Știrbey Vodă nr. 116 (1882); a fost antreprenorul lucrărilor la Camera Deputaților (1885); repară casele proprii din Calea Dudești nr. 112 (1889).

Casa Dobre Nicolau

În 21 ianuarie 1892 Dobre Nicolau depunea solicitarea pentru autorizația de construcție a unei case cu parter și etaj și parțial subsol, situată pe colțul străzii Știrbey Vodă cu strada Berzei.³ Este vorba, cel mai probabil, de o mai veche proprietate de familie, pe care se ridică o construcție modernă, adaptată statutului și modului de viață de la sfârșitul secolului. Planurile sunt realizate în 15 mai de fiul său, arhitectul T(h)oma Dobrescu și ne înfățișează casa principală, precum și dependențele (șopron,

1. G. Costescu, *Bucureștii vechiului regal*, Ed. Universul, București, 1944, p. 158

2. Informație comunicată de Narcis Ispas de la Arhivele Naționale ale României.

3. A.N.D.M.B., fond P.M.B. Tehnic, dosar 67/1892

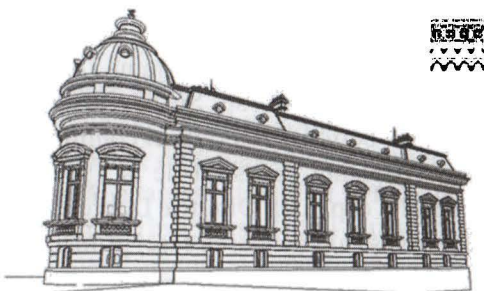
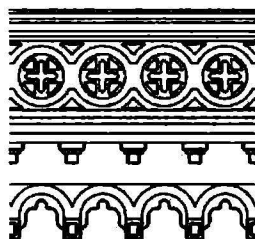
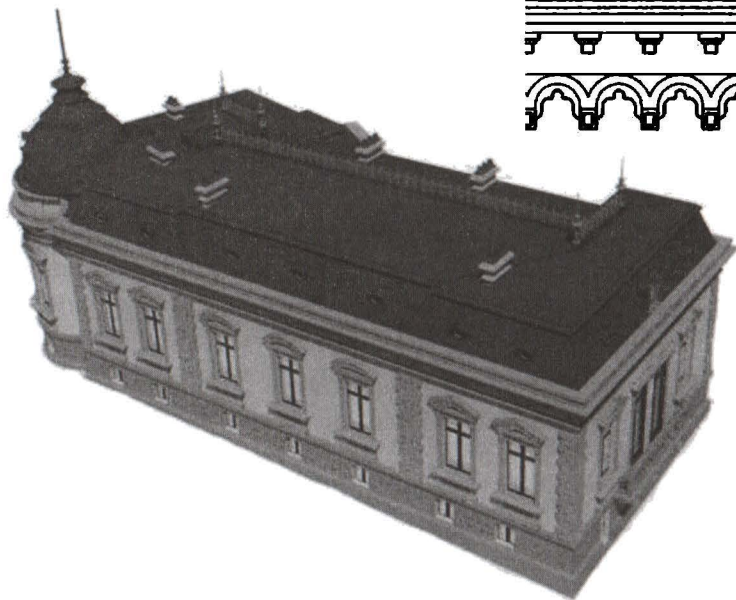

cameră vizitiu și grajd cu hambar), dispuse pe limita posterioară a proprietății. Se observă o denivelare a terenului, evidentă în zona pivnițelor. Stilul adoptat poate fi considerat tributar studiilor sale academiste *beaux-arts*, de factură neoclasică.

Planurile ne înfățișează două axe ale casei, dispuse perpendicular. Imediat de la intrarea laterală, prin curte, se trecea printr-o anticameră, apoi se pătrundea într-un birou (cel mai probabil spațiu de primire pentru clienți) iar volumul circular, de colț, adăpostea un salon. Acestea erau dispuse paralel cu str. Știrbey Vodă. Perpendicular pe spațiile de reprezentare, urmau încăperile destinate familiei: salonaș, sufragerie, două camere pentru copii, budoarul, toaleta, dormitorul. O a doua intrare, dispusă spre partea laterală posterioară a casei, oferea accesul servitorilor și bonei. La subsol erau mai multe pivnițe, camere pentru servitori, bucătăria, spălătoria.

În 1898 arhitectul T(h)oma Dobrescu a refăcut Biserica Sf. Ștefan „Cuibul cu Barză” de pe actuala str. Știrbey Vodă nr. 99 bis. Din istoriografia orașului, știm că tatăl său a patronat biserica, el continuând astfel tradiția familiei.

Pe planul cadastral de la 1911, proprietatea de la nr. 89 apare cu numele primarului capitalei, Dimitrie Dobrescu. În același an are loc construirea unor anexe-spălătorie și supraetajarea casei primarului Dem (Dimitrie) Dobrescu, din str. Știrbey Vodă nr. 89, practic vechea casă a lui Dobre Nicolau se continua cu un corp mai nou, construit probabil ulterior anului 1892, pentru Dem. Dobrescu. Lucrările au

Reconstrucția virtuală a casei lui Dobre Nicolau

fost efectuate în 1912, după cum putem afla din solicitarea arhitectului T. Dobrescu.⁴ Este posibil ca între cei doi să fi existat legături apropiate de rudenie (posibil frați?), căci în Almanach du High-Life din 1891 aflăm că Demetriu Dobrescu locuia în aceeași casă cu Dobre Nicolau, în str. Știrbey vodă nr. 67 (devenit 89 în 1911), iar în 1895 locuise cu arh. T. Dobrescu în str. Știrbey vodă nr. 146. Mandatul la primăria capitalei al lui Dem Dobrescu a fost între ianuarie 1911 – octombrie 1912, ceea ce ar coincide exact cu perioada extinderii casei.

În decembrie 2010 casa Dobre Nicolau-Dobrescu de pe colțul str. Știrbey Vodă nr. 89 cu str. Berzei a fost demolată pe parcursul lucrărilor la magistrala Uranus-Berzei, în ciuda eforturilor Uniunii Arhitecților din România și Observatorului Urban de a clasa și salva construcția. Decizia inutilă de demolare ne apare și mai clară astăzi, când terenul a rămas viran. În cadrul colaborării dintre proiectul „Arhiva de arhitectură: casele arhitecților din București” al Asociației Istoria Artei și al proiectului „Reconstrucții case bucureștene” al Asociației Arché am inițiat reconstrucția digitală a caselor Dobre(scu) demolate în 2010.

Casa D. Dobrescu de pe str. Știrbey Vodă nr. 104

Tot D. Dobrescu a moștenit și proprietatea de pe str. Știrbey Vodă nr. 104; în 22 iulie 1902 și-a extins proprietatea cu o dependință, în fundul curții. Planurile erau semnate de arh. T(h)oma Dobrescu și vizau construirea unor pivnițe la subsol și a unei bucătării, toalete și odăi de serviciu la parter.⁵

Proprietatea aceasta apare sub numele arhitectului T. Dobrescu în planul cadastral din 1911, dar este posibil să fie vorba de o confuzie de nume sau de un transfer de proprietate (temporar) avut loc în primul deceniu al secolului al XX-lea; era vorba de o suprafață de teren trapezoidală, între strada Fontanei/Lueger și Știrbey Vodă, cu mai multe corpuri de case și dependințe. La nr. 104 putem observa o casă dublă, cu două corpuri în oglindă. În 1950 aici au fost naționalizate 4 apartamente pe numele lui Mircea D. Dobrescu⁶ și altele pe numele lui Corneliu D. Dobrescu⁷, probabil fiii lui Dimitrie Dobrescu.

Nu știm care a fost situația juridică a proprietății după 1989, însă după 2000 ea a intrat în posesia firmei elvețiene Litexco, care a apelat la firma de arhitectură BBM (Grup a arhitectului Alexandru Beldiman pentru realizarea unui sediu modern. Pe parcursul lucrărilor, au fost demolate vechile case în cea mai mare parte, păstrându-se în noua clădire o treime restaurată dintr-o parte a casei Dobrescu, deasupra

4. A.N.D.M.B., fond P.M.B. Tehnic, dosar 513/1911

5. A.N.D.M.B., fond P.M.B. Tehnic, dosar 233/1902

6. Decret 92 din 19 aprilie 1950, poziția 1975, mai apar proprietăți și în Calea Plevnei 5-7, alături de Marie Jeanne Dobrescu.

7. Decret 92 din 19 aprilie 1950, poziția 2428, str. Știrbey Vodă nr. 104-106, alte proprietăți în str. Dionisie Lupu nr. 65 și 74 și Blvd. Dacia 1A

pivnițelor. În curte s-a ridicat o clădire modernă pentru birouri.⁸

Casa dotală Maria Dobrescu

În 2 decembrie 1872 Dobre Nicolau o înzestra pe fiica sa, Maria, în vederea căsătoriei cu Nicolae Ioanid, domiciliat în str. Lipscani, cu următoarea avere imobiliară⁹:

„Uă pereche case din strada Fântânei No 63 din Culoarea de Verde cuprinzătoare în apartamentul de susu, șapte încăperi cu două antrele cu scări de piatră, galerie, cu pivnițe boltite sub două odăi și beci sub galerie, cu camerele și pivnițele lor învelite cu metal (tinichia) deosebitu de acestea trei odăi josu pentru servitori, un grajdu de patru cai, șopronu de două trăsuri, uă odaie pentru vizitiu și învelite cu tablă de fier toate... de zidu, curtea lor pavată cu piatră de caldarâm, în curte un puțu cu ghizduri de lemn; acest puțu este și va rămâne și pe viitor totu de tovărășie cu proprietatea mea de alături; curtea despre drum închisă cu porți de fieru. Locul pe care sunt clădite este în fața stradei este de 7 și 2/10 (șapte stânjeni și două palme decimale), fundul 6 și 3/10 (șase stânjeni și trei palme), lungimea 22 și 2/10 (douăzeci și doi stânjeni și două palme), locul celor trei odăi de josu lungime de 6 (șase stânjeni), lărgimea de 4 și 8/10 (patru stânjeni și opt palme); locul este moștenescu nesupus la nici un fel de embatic. Acest imobil se învecinește despre răsăritu cu o altă proprietate totu a mea, despre apusu cu Dl Columban, despre miazăzi cu Dl Ion Dinu și doamna Marghioala văduva iar despre miazănoapte cu strada Fântânii. Tot acest locu descriu mai sus dinpreună cu toate clădirile aflate pe dânsul valorează # 2500 (două mii cinci sute galbeni) sau lei vechi 80000.”¹⁰

Potrivit cercetărilor întreprinse de domnul Narcis Ispas de la Arhivele Naționale ale României, a reieșit faptul că terenul din strada Fântânei nr. 63 a fost cumpărat de către Dobre Nicolau de la preotul Lazăr în anul 1846. Cel mai probabil, tot Dobre Nicolau a executat și casa. Nu am putut identifica în planul cadastral din 1911 dacă familia Ioanid mai deținea proprietatea și la ce număr s-ar fi putut afla ea.

T(h)oma Dobrescu (1862-1934)

T(h)oma Dobrescu, fiul maimarbașei Dobre Nicolau, a avut o dublă pregătire, obținând diploma de arhitect de la Școala de arte frumoase din Paris în 1890¹¹, dar și

8. Viorica Buică, „Între vechi și nou”, în *Igloo* nr. 47, noiembrie 2005

<https://www.igloo.ro/articole/entre-vechi-si-nou/> accesat în 18.04.2015; credem că autoarea articolului face o mare confuzie între casa arh. T(h)oma Dobrescu de la nr. 146 și proprietatea rudelor sale de la nr. 104-106

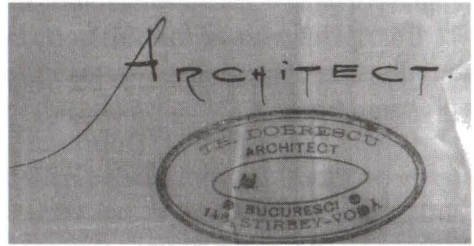
9. Fiica sa mai primea și bani în numerar 160000, un trusou de 18480 (total lei vechi 258480 sau lei noi 95733)

10. Informații puse la dispoziție de Narcis Ispas de la Arhivele Naționale ale României.

11. A fost elevul profesorului Jean Louis Pascal (1837-1920), câștigătorul Prix de Rome în 1866, desfășoară o carieră academică la Școala Națională Superioară de Arte Frumoase, dar restaurează și decorează și castele și instituții publice

Fig. 1. Toma T. Socolescu.

diploma de jurist – lucrarea sa fiind „Responsabilitatea arhitecților și antreprenorilor” (în jurul anului 1900).¹² În timpul Expoziției universale de la Paris, a lucrat cu inspectorul arhitect Gontier la clasa instalațiuni, fiind coordonatorul acelor lucrări.¹³ Activitatea sa bucureșteană debutează în 1890, când se întoarce în țară. Între 1891-1896 lucrează la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice.¹⁴ De asemenea, ocupa și funcția de vicepreședinte al Clubului „Tinerimea română”.

A administrat și fabrici de cărămidă și cherestea, activitate des întâlnită în cazul antreprenorilor din epocă. De asemenea, a avut și proprietăți funciare și a crescut și animale, participând la expoziții agricole și fiind medaliat pentru produsele sale. A fost președintele Camerei de meserii din București, dar și consilier județean, reprezentând proprietatea rurală în Ilfov.¹⁵ Arhitectul Dobrescu a desfășurat și o activitate profesorală, implicându-se în fondarea Școlii de arhitectură și fiind membru al Societății Arhitecților Români.

Arhitectul Toma T. Socolescu i-a cunoscut și pe ucenicii săi, desenatori și arhitecți care s-au format la el în atelier: în 1899 Monkton, în 1905 Gruenfeld, sunt amintiți și Tilică Ștefănescu, precum și vărul său, Nicolau.¹⁶

12. Fiind implicat în procese cu o biserică din provincie, s-a documentat și s-a dedicat cunoașterii legilor, ceea ce l-a determinat să se apuce de studii de drept la 38 de ani.

13. R. Polyzu, „Arhitectura în România, D. Toma Dobrescu”, în *Printre hotare*, iulie 1909, p. 26

14. Toma T. Socolescu, *Fresca arhitecților care au lucrat în România în epoca modernă 1800-1925*, Editura Caligraf Design, București, 2004, p. 111

15. R. Polyzu, „Arhitectura în România, D. Toma Dobrescu”, în *Printre hotare*, iulie 1909, p. 27

16. Toma T. Socolescu, *Fresca arhitecților care au lucrat în România în epoca modernă 1800-1925*, Editura Caligraf Design, București, 2004, p. 111

În 1904 aflăm că Dobrescu lucra la Ministerul de Interne, pe post de consilier în Consiliul județean Ilfov.

Pentru activitatea sa, arhitectul a fost decorat cu ordinul „Coroana României” în grad de ofițer și „Steaua României”, în același grad.

Toma Dobrescu a fost căsătorit cu Maria Pake-Protopopescu (1875-1947), alături de care odihnește în cavoul familiei de la Bellu, fig. 53-5.¹⁷ Nu avem alte date despre familia sa și eventualii urmași.

Casele arhitectului T. Dobrescu

În „Anuarul Bucurescilor” din 1895 îl găsim cu reședința în str. Știrbey Vodă nr. 146, fiind vorba despre o mai veche casă a tatălui său, Dobre Nicolau, care o construisese, probabil, pe la jumătatea secolului al XIX-lea. Aceasta se afla pe vizazi de casa Dobre Nicolau de la nr. 89. Judecând după o fotografie mai veche, casa părintească, aflată la stradă, avea parterul înalt și etaj, intrarea făcându-se prin curte. Decorația fațadei de la stradă se încadra în stilul romantic de factură neoromantică (Stilul Arcului Rotund), cu unele motive decorative florale și ancadramele superioare la ferestrele etajului. Este posibil ca tânărul arhitect să fi întreprins la sfârșitul secolului al XIX-lea prima extindere înspre curte.

În 19 februarie 1908 T(h)oma Dobrescu depune cerere de construire a două noi corpuri, în curte, la nr. 142, una în dreapta, iar alta în spatele casei părintești. De asemenea, realiza și despărțirea curții, cu zăbrele de lemn. La nivelul parterului erau 5 spații pentru servitori, 3 bucătării și 3 cămări, iar la nivelul podului, erau prevăzute spații de depozitare și pentru rufe.¹⁸

În 1950, la naționalizare, apare ca proprietar un posibil fiu de-al său, Dobrescu Nic. Th., cu 6 apartamente, în str. Știrbey Vodă 146.¹⁹

Din vechile construcții, nu se mai păstrează astăzi nimic recognoscibil pe planurile și fotografiile din satelit.

Proprietatea Dobrescu din blvd. Independenței nr. 13

În 21 septembrie 1913 arhitectul Dobrescu solicita autorizație pentru construirea unei case de zid, cu un etaj și cu dependințe, de 20000 lei, în Bulevardul Independenței (azi Eroii Sanitari) nr. 13, pe vizavi de Facultatea de Medicină.²⁰ Terenul aparținuse anterior unui Alexandru Iacobescu. Judecând după planurile de la dosar, semnate de proprietarul arhitect Dobrescu, casa era mult mai modestă decât cele din str. Știrbey Vodă, fiind poate vorba de o clădire cu funcțiuni economice, probabil pentru închiriere.

17. G. Bezviconi, *Necropola capitalei*, Institutul de Istorie „N. Iorga”, București, 1972, p. 115

18. A.N.D.M.B., fond P.M.B. Tehnic, dosar 238/1908

19. Decret 92 din 19 aprilie 1950, poziția 1973

20. Arhiva P.M.B., dosar 385/1913

Proprietatea Dobrescu în str. Halelor nr. 7

În 1924²¹ arh. Toma Dobrescu solicita Primăriei realizarea unei transformări pe proprietatea sa (provenind din partea soției); din planul de situație aflăm că pe parcela sa existau deja două construcții în oglindă, iar el dorea transformarea fațadei longitudinale, în zona intrării. Din păcate, la dosar nu se găsesc documente vizuale referitoare la restul caselor. În 1950, la naționalizare, apare ca proprietară o rudă de-a sa, Dobrescu Maria Th., cu 10 apartamente în str. Halelor 7.²²

Câteva case bucureștene

Literatura vremii amintește următoarele lucrări proiectate de arhitectul T(h)oma Dobrescu, fără însă să ni se furnizeze anul construcției sau chiar adresa exactă: casele Mironescu pe blvd. Colței, D. Dobrescu, Manolescu Râmnicăneanu, dr. Tomescu, dr. Gheorghiu, Pavilionul Camerei de Comerț la Expoziția națională din 1906, casa magistratului P. Hagiopol de pe str. Sălciilor nr. 20, Fundescu de pe str. Sărindar; Luca, Tănăsescu, gen. N. Constantinescu, doamna Groschl, Ștefan Hagi-Tudoraky, str. Romulus, Frederic Damé, str. Solon, căpitan Marcovici, grajduri G. Bădescu.²³

Cercetarea dosarelor de arhivă a scos la lumină și alte lucrări de-ale sale. În 1903 a fost implicat și în reconstrucția casei doctorului Constantin Ioanid și a doamnei Eftilia/Eftichia Colonel C. Ciuflea, din Calea Victoriei nr. 100, situată între str. Clementei și str. Vămii. Planurile fuseseră alcătuite de arh. Alexandru Săvulescu, dar potrivit noilor alinieri ale străzilor din perioada 1898-1901, municipalitatea decretase în 1901 exproprierea unei părți din proprietate pentru cauză de utilitate publică (proiectarea pieței publice Carol I) și îl numise pe inginerul Nicu Cerkez expert evaluator al planului de situație și al clădirii afectate. Ulterior arhitectul Toma Dobrescu este numit expert evaluator al pagubelor din partea Curții. Justiția a dat dreptate proprietarilor păgubiți de demolarea zidurilor și pierderea chiriei, oferindu-le inițial daune de 90000 lei și obligând Primăria să emită autorizația de reparații radicale. Ca urmare a expertizei, pagubele au scăzut la 70000 lei, dar s-au decretat penalizări de 200 lei/zi de întârziere, precum și 10000 lei cheltuieli de judecată și 20000 lei daune. Autorizația le-a fost emisă abia în 25 iunie 1904. Planurile construcției din 1903 erau semnate de arhitectul Toma Dobrescu. Totuși, în planul cadastral din 1911, construcția nu mai apare ca existentă, fiind demolată pentru lărgirea Pieței Regale.²⁴

În vara anului 1909 arh. T. Dobrescu solicita autorizația de construcție pentru casa

21. Arhiva P.M.B., dosar 247/1924

22. Decret 92 din 19 aprilie 1950

23. Cercetarea în arhive va continua în cursul anului 2015, urmând să identificăm dosarele de autorizație de construcție și planurile semnate de arh. T. Dobrescu.

24. A.N.D.M.B., fond P.M.B Tehnic, dosar 171/1903

lui Dimitrie Hagi Theodoraky²⁵ de la Șoseaua Kiseleff, al II-lea rond (astăzi în Piața Arcului de Triumf). Era vorba de o casă parter, parțial construită cu etaj, având o suprafață de 339,20 m.p. Arhitectul Dobrescu a proiectat și garajul și remiza proprietății.²⁶

După Primul Război Mondial Dobrescu colaborează cu arhitectul Cristofi P. Cerchez (1872-1955) la restaurarea Palatului Sturdza, sediul Ministerului Afacerilor Străine.²⁷

Orașul/cartierul Bucureștii noi a fost proiectat tot de el, cu toate fabricile de cărămidă, oțet și bere.

La Cimitirul Bellu a realizat cavoul familiei Dobrescu, precum și alte monumente funerare.

Activitatea sa în țară

Arhitectul Dobrescu va participa la licitațiile unor importante construcții publice din țară și se va remarca prin reședințele private construite și în afara capitalei.

În 1891 a început lucrările la Liceul „Tudor Vladimirescu” din Târgu Jiu, clădirea fiind realizată de un antreprenor italian și inaugurată în 1894. Tot aici a realizat Primăria²⁸ și postamentul statuii lui Tudor Vladimirescu. Între 1893-1895 a realizat actualul sediu al Liceului Carol I din Craiova. În 1902 a realizat proiectul pentru palatul cazinoului și hotelului Minerva din Craiova; tot aici a mai realizat

25. A fost președintele Camerei de Comerț și Industrie și autorul cărții „Amintiri din trecutul negustoresc...”, Editura Do-minor, București, editate de Andrei Pippidi în 2003

26. A.N.D.M.B., fond P.M.B. Tehnic, dosar 40/1909

27. Oana Marianche, *Cristofi Cerchez, un vechiu arhitect din București*, Ed. ACS, București, 2013

28. După planurile arh. Petre Antonescu.

clădirea Școlii centrale de fete „Madona Dudu”, azi Muzeul Olteniei (1905), dar și casele Popp. În Turmu Severin a extins Liceul și grădina acestuia, iar la Brănești a proiectat Școala de Silvicultură.

La solicitarea lui Bogdan P. Hașdeu, urmând indicațiile Iuliei, arh. Toma Dobrescu a realizat între 1893-1894 planurile castelului de la Câmpina (finalizat 1896).

În perioada 1895-1898 realizează Liceul de băieți „Sfinții Petru și Pavel” (astăzi Colegiul Național „Mihai Viteazul”) din Ploiești.

Palatul Episcopal al Dunării de Jos din Galați a fost construit în perioada 1897-1900, după planurile arh. Dobrescu. În 1901 au început lucrările la biserica Mănăstirii Celic-Dere și la Biserica „Sf. Ioan Botezătorul” din Brăila, iar în 1910 au demarat lucrările la biserica și cele 24 chilii noi ce se leagă de clopotniță, la Mănăstirea Cocos din comuna Niculițel, din jud. Tulcea. La Catedrala din Cernavodă a proiectat mobilierul.

Sediul Bibliotecii municipale din Caracal (fost palat administrativ financiar) a fost realizat în 1906 tot după planurile lui T(h)oma Dobrescu. La Pitești a proiectat Biserica Sfânta Vineri.

A făcut parte din comisia de scoatere la concurs a proiectului de construire, apoi a fost arhitectul controlor al planului de situație și al construcției Palatului Camerei de Comerț (executată de arh. Ștefan Burcuș, proiect 1907, realizare 1908-1911).

Catedrala din Galați a fost realizată în colaborare cu arh. Petre Antonescu, Ștefan Burcuș și Scarlat Petculescu.

La Sinaia a proiectat atât vila proprie, cât și pe cea a familiei Take Ionescu, iar la Bușteni o vilă pentru N. Săvulescu. La Constanța a construit Școala Normală. Tot el este și autorul bisericii Colibășanu, județul Olt. A realizat Sanatoriul din Predeal. În Urlați a realizat casa primarului Ionescu. La Iași a realizat Școala de Arte Frumoase și Pinacoteca.²⁹

În ceea ce privește fermele agricole și conacele rurale, sunt amintite: case G. Calomfirescu și colonie la Ulmeni, Oltenția; moșii Cîrligați, Scheful, Tăcuta, Brezoaia.

Amintim și activitatea sa filantropică, prin intermediul „Fundației T. Dobrescu”, dispunând de un fond de 300 de lei pentru școlarii săraci însă cu „purtare bună”.³⁰

29. R. Polyzu, „Arhitectura în România, D. Toma Dobrescu”, în *Printre hotare*, iulie 1909, pp. 27-28

30. Cornel Șomicu, „Învățământul gorjean de la începuturi și până la 1918”, p. 25, <https://cornelsomicu.files.wordpress.com/>

SUMMARY

The G-ral Berthelot – Stirbey Voda area în Bucharest was preferred by architect Dobre Nicolau (1821 – 1897) and his son, Thoma Dobrescu (1862-1934), who owned some estates there. Unfortunately, their houses were demolished for the building of the Uranus-Berzei boulevard.

The present article remakes theis houses according to archive documents, and virtually rebuilds the recently demolished edifices, in order to recuperate the memory of some emblematic monuments of Bucharest. Dobre Nicolau was the son of some ploughman, and he was to became one of the most prolific entrepreneurs in Bucharest, during the 19th century,. His career started în 1842. His name is connected with some of the monuents of Bucharst such as: the Domnița Bălașa Church, the Brâncoveanu Hospital, the „Filantropia” Hospital, the Ministry of Agriculture, the Loan House, the Boulevard Hotel, the Imperial Hotel, the Romanian Athenaeum a.s.o.

His son, Thoma Dobrescu was formed as an architect (having graduated the Fine Arts School în Paris, în 1890), and a lawyer (by 1900).